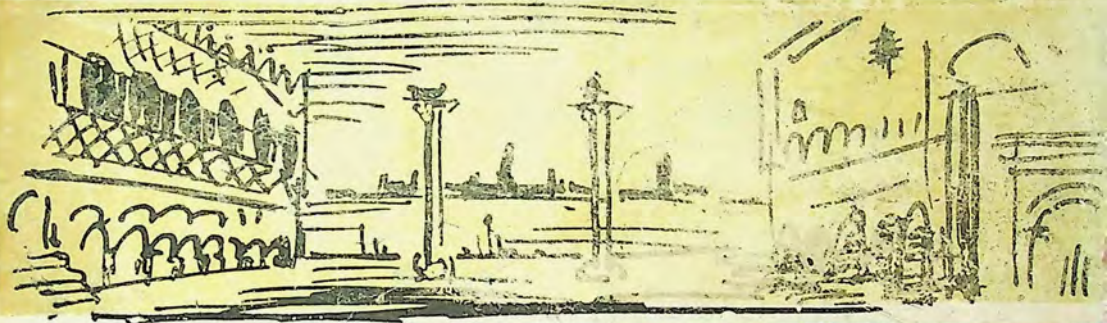
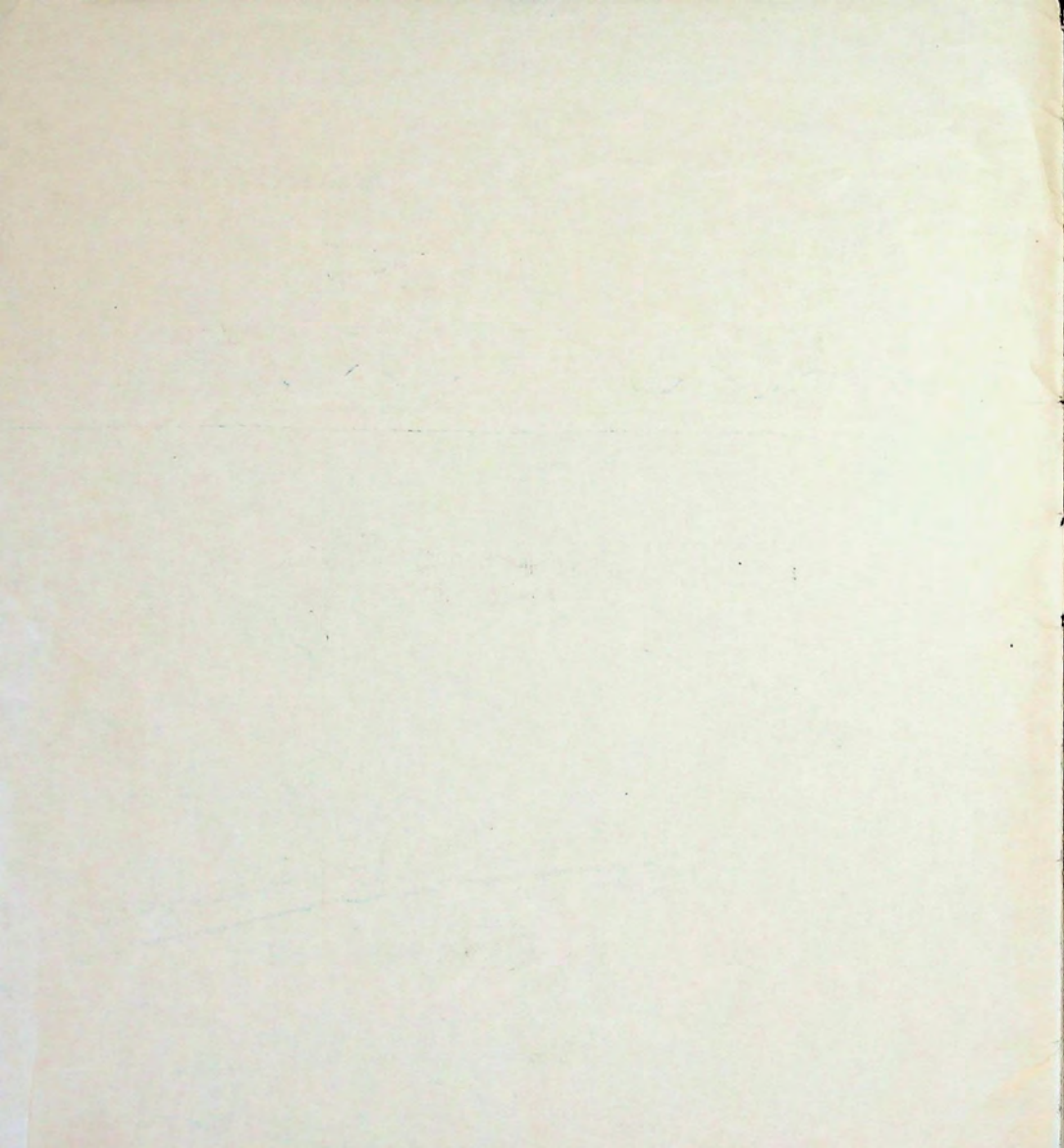

ДЖОКОНДА

ДЖОКОНДА
ОПЕРА В 4
ДЕЙСТВИЯ
МУЗИКА
А. ПОНКИЕЛИ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов" - Русе

120000890804

НАРОДНА ОПЕРА — РУСЕ

490905

М. Бохачек

девойката го е отблъснала. Тя обича младия благородник Енцо, изгонен от Венеция от властите. Облечен в униформа на далматински морски капитан, той се е промъкнал сега в града. Като вижда Джоконда, Барнаба ѝ се обяснява отново в любов и пак безуспешно — девойката избягва. В озлобения Барнаба се поражда коварен план: да оклевети майката, за да застави по този начин дъщерята да се покори.

Регатата току-що е завършила. Народът се връща в двора, носейки тържествено на ръце победителя в състезанието. С тълпата влизат и претърпелият поражение лодкар Зуане, Джоконда и Енцо. Барнаба пошепва на Зуане, че причината за неговия неуспех е магьосничеството на старата вещица Чека. Лодкарят и неговите приятели се нахвърлят върху бедната старица. На помощ на Чека идва Енцо. Внезапно се появява и един от инквизиторите на Венеция — Алвизо Бодоеро с жена си Лаура, скрила лицето си под маска.

Джоконда пада на колене пред инквизитора и го моли да спаси майка ѝ от яростта на тълпата. Лаура се присъединява към молбата на девойката. Алвизо заповядва всички да се отдръпнат и да оставят старата жена на мира. Чека благодари на Лаура,

К. Кръстев

дарява я с броеница и я благославя. Тя иска да знае името на спасителката си. Жената на Алвизо високо отговаря — Лаура. „Тя е“ — прошепва Енцо. Лаура гледа втренчено младият капитан. Всичко това забелязва Барнаба. Шпионинът е добре осведомен за миналото на Енцо. Той знае, че Лаура и Енцо са били сгодени, но Лаура е била принудена да се омъжи за Алвизо и оттогава влюбените нито веднаж не са се видели. За да спечели разположението на Джоконда, Барнаба иска да очерни пред нея този, когото тя обича. За тази цел той обещава на Енцо да доведе тази нощ Лаура на кораба му и да му помогне да я отвлече от Венеция. Енцо си отива. Барнаба извиква своя помощник — уличния писар Исепо. В този миг от църквата излиза Джоконда с майка си. Стъгнала омразния Барнаба, тя се скрива незабелязано зад една колона. Девојката чува как шпионинът диктува писмо, с което предупреждава неизвестен човек, че жена му тази нощ се готви да избяга с Енцо. Узнала, че Енцо не я обича, Джоконда горчиво се оплаква на майка си.

А. Георгиева

Второ действие. — „Броеницата“. В едно изоставено пристанище на една от лагуните стои лек платноход. Към бригантината се приближава лодка: Барнаба е изпълнил обещанието си, довел е Лаура на кораба. Неусетно на кораба, подпомогната от свои хора се е промъкнала Джоконда. Внезапно тя забелязва Броеницата подарена от майка ѝ на Лаура, и по нея познава спасителката на Ческа. Далече в лагуната се появява галера: Алвизо с войници се приближава към кораба. Джоконда бързо извиква лодкарите, които са я докарали на кораба и предлага на Лаура да се спаси с бягство. Когато Барнаба се качва на палубата, Лаура вече не е тук. Шпионинът отива бързо при Алвизо и му посочва отдалечаващата се лодка с Лаура. Галерата се спуска към нея. На палубата идва Енцо. Джоконда му обяснява какво се е случило. Това обяснение е прекъснато от появата на военен кораб в лагуната. За да не остави кораба в ръцете на врага Енцо го запалва; а за да избяга се хвърля във водата прикривайки се във вълните.

И. Стефанов

Трето действие — „Златният дворец“. Първа картина.

Алвизо е решил да предаде на смърт изменицата Лаура. Той заповядва да доведат жена му. Когато тя идва, Алвизо и показва ковчега, поставен в съседната стая и ѝ дава шишенце с отрова. Лаура трябва да я изпие до дъно, щом серенадата, която се чува под прозореца, замлъкне. Когато Алвизо излиза, в стаята се появява Джоконда. Тя е донесла на Лаура сънотворно питие вместо отровата. Лаура го изпива и пада упоена, а Джоконда грабва от ръцете ѝ отровата. Влезният Алвизо вижда тялото на жена си, считайки я за мъртва.

Втора картина. В парка на двореца Алвизо приема гости, между тях е и Енцо, промъкнал се отново тайно във Венеция. Влиза Барнаба, който влечи след себе си старата Чека. На въпроса на Алвизо, защо се е промъкнала старицата в двореца, Чека отговаря: — Да се моля за умрялата. В залата настъпва мъртва тишина. Разнася се погребален звън. — Кого погребват? — пита Енцо. Вместо отговор Алвизо открива завесата на павильона

ДЖОКОНДА

Опера в 4 действия от Амилкаре Понкиели
Либрето от Т. Горно (А. Бойто) по драмата на Виктор Юго
„Анджело“. Представена за пръв път на 8. април 1876 г. в Милано.

Лица:

Джоконда, улична певица	сопран
Чека, нейна майка	мецосопран
Алвизо, инквизитор	бас
Лаура, негова жена	мецосопран
Енцо	тенор
Барнаба, шпионин	баритон
Зуан, лодкар	бас
Исепо, писар	тенор

Действието се развива в Венеция през средновековието

Н. Павлов

където Лаура лежи в ковчега. Гостите потръпват от ужас. С сабя в ръка Енцо се хвърля върху Алвизо, но стражата го залавя.

Четвърто действие — „Каналът Орфано“. На пустинен остров в една от стаите на полуразрушена сграда идва съкрушена Джоконда. Тя е обещала да стане жена на Барнаба. Срещу това шпионинът трябва да освободи Енцо от затвора и да го заведе на безопасно място — в канала Орфано. С нея влизат и трима мъже — в ръцете им е Лаура, загърната в тъмен плащ. Джоконда им помага да положат Лаура на леглото. Влиза Енцо. Джоконда му разказва, че тялото на Лаура по нейна заповед е задигнато от гробищата. Енцо е готов да се хвърли с нож върху Джоконда, но в този миг се чува гласът на Лаура, пробудила се след упойката. Тя повиква Енцо и му разказва всичко. Времето тече — една лодка очаква влюбените, за да ги отведе на безопасно място. Джоконда остава сама. Идва омразният Барнаба. Джоконда грабва нож и с думите — Ето твоята Джоконда — се самоубива.

Л. Иованеску

АКТУАЛНОСТТА НА „ДЖОКОНДА“

Операта „Джоконда“ от Понкнели е написана по драмата на Виктор Юго — „Анжело“. В основата си либретото пази главните черти на първоизточника, героите са същите — само са променени имената им. Нещо по-вече, онова което трудно се подава на изобразителните възможности на оперния вид — социалноисторическата сатира, в „Джоконда“ е още по-засилена и подчертана. Венецианският инквизиционен трибунал (съветът на десетте) е представен с цялото свое вледеняващо величие и човеко-ненавистна философия във внушително изградените образи на инквизитора Бадоеро и шпи-нина Барнаба. С това операта „Джоконда“ става дълбоко социална и вълнуваща музикална драма.

В своя предговор към „Анжело“, Юго обяснява своите подбуди да напише драмата. Тия подбуди лежат дълбоко в съвременната на автора социална действителност. Велик хуманист и демократ, Юго не може да търпи тиранията и социалното неравноправие. Той е дълбоко засегнат от социалната деградация на френското общество от времето на втората империя, от неговия морал, който поставя жената в неравноправно положение и щастието на хората в зависи-

Фвг. Бабачева

мост от произвола на силните. Юго, поставя драматичния акцент върху трагедията на двете жени — актрисата Тизба и Катерина — жената на Падуанския губернатор. Авторът обяснява така своето намерение: „Да поставя в съприкосновение в едно действие, произхождащо от сърцето, две важни и трагични лица: жената в обществото и жената вън от обществото, т. е., в два живи типа да представя всичките жени, или цялата жена. Да покажа тия две жени, които представляват всичките, често великодушни и винаги злощастни. Да защити едната против деспотизма, а другата против презрението. Да видят хората на какви съблазни противостоят доблеста на едната и с какви сълзи се мие падението на другата. Да стоваря грешката на когото принадлежи тя, т. е., върху мъжа, който е силен, и върху общественото мнение, което е глупаво“.

По-нататък Юго обяснява, че за да постигне намерението си, на него му е необходимо не да се ограничи в интимната драма, а да изведе последната из живота на обществото, из историята. С мрачни краски рисува великият драматург живота в италианските градо-

Н. Николаев

ве през средата на шестнадесетото столетие. Ето признанието на страшния губернатор на Падуа Анжело: „Да, колкото и да съм всемогъщ, колкото и да съм неограничен, над мене, виждате, Тизба, има нещо по-могъщо, по-страшно и мрачно: това е Венеция. А знаете ли какво нещо е Венеция, бедна Тизба? — Това е държавната инквизиция, това е съветът на десетте... Ах! съветът на десетте! О! да говорим по-ниско за него, Тизба, защото там нейде има някой който ни подслушва. Тука има на всяка крачка хора, които никой от нас не познава, а те познават всички ни. В Венеция всичко става тайно, но сигурно. Човек се осъжда и убива без нещо да чуете; невъзможен е никакъв вик, никакъв поглед не е полезен; . . . Изведнаж някой член от семейството пропада. Какво е станало с него? — Отровата, кладенците, канала Орфано знаят за него. Често пъти на човека, като се разхожда по улиците, случва му се да чуе плясък във водата от стромолясането в нея на нещо. Блгайте тогава! . . . А редом с това се дават балове и пиршества, музиката цепа въздуха, сноват гондолите, на всяка крачка театри и петмесе-чен карнавал, ето какво е Венеция.“

В операта на Понкиели и Бойто този аспект на живота в Италия през 16 век е нарисуван с не по-малко сила и майсторство. На венецианския площад в действие, тълпата е увлечена в някакво лудо карнавално веселие. Веднага след това, в ярък контраст — линчуване на мнима „вещица“ и доносите до инквизицията. Линчуването на „еретиците“ в 16 век се възобновява. Обеднелият народ често напуска селищата и се отправя към непристъпните планини, за да се избави от произволите, преследванията и феодалния гнет. Избягалите се обявяват за еретици. Сувернието взема огромни размери, господството на католическата реакция става пълно. Инквизицията си служи с най-долни клевети и доноси. Донесът и клеветата стават метод за подчинение на народа на католическата църква. Представители на тази тиранична система в операта са инквизитора Алвизо Бадоеро и шпионина Барнаба. На тях рязко са противопоставени новите ренесансови граждани на Италия — Джоконда, Енцо и Лаура — смели, обичащи страстно живота, правдиви, готови на саможертва, устремени с цялото свое същество към истината и свободата. Нито отровата на инквизитора, нито изгнанието, нито подлостта на шпионина са в състояние да спрат смелия полет на човешкото сърце и ум към щастие и свобода.

Юго не скрива, че неговата драма е колкото историческа толкова и съвременна. Съвремено звучи тази драма и днес. Защото, едва ли е толкова голяма разликата между католическата реакция от 16 век и днешната политическа и църковна реакция, едва ли се различават в основата си методите на „светата инквизиция“ от тези на империалистическата буржоазия. Този „ужасен демон зъл“, за който се говори в „Джоконда“ е все още жив и витае над света, над щастieto на милионите обикновени хора. Когато стихнат мощните акорди на финала на операта, вие чувствувате нажежената атмосфера, страстният протест на човешкия дух срещу тиранията и оковите. И пред вашия духовен поглед мъртвата улична певица Джоконда оживява величествена и непокорена, като символ на силния и несломим човешки дух.

Г. Ч.

АМИЛКАРЕ ПОНКИЕЛИ

ПОНКИЕЛИ е роден на 1 септември 1834 год. в малкото италианско градче Падерню Фазоларе близо до Кремона. Десет години той постъпва в Миланската консерватория, която завършва в 1854 год. Две години по-късно Понкиели вече излиза в Кремона с първата си опера „Сгодените“, постановката на която минава незабелязано. Едва в 1872 год., когато композиторът поставя в ново преработен вид първата си опера „Сгодените“ тоя път вече високо оценена от слушателите, неговото име добива широка известност.

Най-хубавата и единствена опера на Понкиели, която се играе и до сега както в Италия, така и извън пределите ѝ, е „Джоконда“ (1876). Нейната мелодичност, искреност, драматично напрежение и лирична топлина са заслужено оценени от слушателите.

От другите произведения на Понкиели са известни двата му балета „Клорина“ и „Два близка“, а също и „Химнът на Гарибалди“.

Амилкаре Понкиели умира в Милано на 16 януари 1886 год.

Понкиели съдействува за развитието на лиричната италианска опера и оказва известно влияние върху творчеството на композиторите, познати под названието „веристи“. Той се стреми да предаде на произведенията си жизнена правдивост.

Понкиели се слави и като добър педагог. Един от неговите ученици е знаменитият италиански композитор Джакомо Пучини.

НАРОДНА ОПЕРА — РУСЕ

ДЖОКОНДА

опера в 4 действия от А. Понкиели

Л и ц а :

А к т ъ о р и :

ДЖОКОНДА — М. Бохачек — лауреат на
VI св. мл. фестивал
Ел. Кустева

ЧЕКА — нейна майка — Евг. Бабачева, Сн. Якимова

АЛВИЗО БАДОЕРО — инквизитор — Н. Павлов, Д. Янакиев

ЛАУРА — негова жена Ана Георгиева — лауреат
на международни награди
Евг. Бабачева, Ана Ангелова

ЕНЦО — Йорго Стефанов

БАРНАБА — шпионин — К. Кръстев, М. Петров,
Ан. Анастасов

ЗУАНЕ — лодкар — Ан. Анастасов, Ст. Стоянов

ИСЕПО — писар — Ст. Георгиев, Хр. Крондев

Певец, клисар, кормчия, лодкари, сенатори, патриции, маски,
моряци, народ.

Музикално оформление на Ржисьор — постановчик
гл. диригент: **РОМЕО РАЙЧЕВ** **ЕВГЕНИ НЕМИРОВ**

Художник — проектант

ПЕТЪР ПОПОВ

Балетмайстор:
АСЕН МАНОЛОВ

Скици за костюми:
Л. ИОВАНЕСКУ

Концертмайстор:
Хр. Дюлгеров

Худ. изпълнител:
Н. Никифоров

Диригент на хора: Н. Николаев

Зав. пост. част:
Ем. Манов

Театърмайстор:
Т. Тодоров

Корепетитори:

В. Кобарелова, Ст. Цонев

Инспициент: Л. Хаджиева

суфлър: Л. Немирова

Зав. худ. осветление:
Ц. Сокеров

зав. шивашки ателиета:
дамско — Йор. Кисева,
мъжко — Мани Колев

зав. дърводелско ателие: Ст. Василев
Грим и фризури: В. Нанчев, Л. Дянкова

